מסורת השס

מיכון ופקע לי · תתכוין לפקע בשמי להוציאני ידי חובתי : משמיע כמי כוונס · להוציא השומע : **מתני'** · וסיס כאסר ירים משס ידו וגו' : **גמ' ועבדים משוחררין** · לכל עבדים לא דכל מצוה שאין האשה חייבת בה אין העבד חייב בה : **וטומטום ואנדרוגינוס** · שמא זכר הוא : **מי שאינו עבד** · משום לד תורה אור

איכוון ותקע לי אלמא קסבר משמיע בעי כוונה מיתיבי *היה עובר אחורי בית הכנסת או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא וכי כוון לבו מאי הוי היאך לא קא מיכוון-אדעתא דידיה? הכא בשליח ציבור עסקינן דדעתיה אכוליה עלמא ת"ש נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע נתכוון משמיע ולא נתכוון שומע לא יצא עד שיתכוון שומע ומשמיע קתני משמיע דומיא דשומע מה שומע שומע לעצמו אף משמיע משמיע לעצמו ~~ו~~ וקתני לא יצא תניא היא דתניא שומע שומע לעצמו ומשמיע משמיע לפי דרכו, אמר רבי יוסי בר"א בשליח צבור אבל ביחיד לא יצא עד שיתכוין שומע ומשמיע: **מתני'** יהיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלים, כיוצא בדבר אתה אומר עשה לך שרף ושים אותו על נס והיה כל הנשוך וראה אותו וחי וכי נחש ממית או נחש מחיה אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין ואם לאו היו נימוקים/חרש שוטה וקטן אין מוציאין את הרבים ידי חובתן זה הכלל *כל שאינו מחייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן: **גמ' ת"ר** *הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים ולוים וישראלים גרים ועבדים משוחררים וטומטום ואנדרוגינוס מי שחציו עבד וחציו בן חורין. טומטום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו, אנדרוגינוס מוציא את מינו ולא את שאינו מינו, מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו אמר מר *הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים ולוים וישראלים פשיטא אי הני לא מיחייבי מאן מיחייבי כהנים אצטריכא ליה ס"ד אמינא הואיל וכתיב יום תרועה יהיה לכם מאן דליתיה אלא בתקיעה דחד יומא הוא דמיחייב והני כהנים הואיל ואיתנהו בתקיעות דכל השנה דכתיב ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם אימא לא ליחייבו, קמ"ל, דמי התם חצוצרות והכא שופר? אלא אצטריך ס"א הואיל ותנן *שנה היובל לר"ה לתקיעה ולברכות מאן דאיתיה במצות היובל איתיה במצוה דראש השנה והני כהנים הואיל וליתנהו במצוה דיובל *דתנן כהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין לעולם} אימא במצוה דראש השנה לא ליחייבו, קמ"ל: מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו: אמר רב הונא ולעצמו מוציא א"ל רב נחמן לרב הונא מאי שנא לאחרים דלא אתי צד עבדות ומפיק צד חירות לעצמו נמי לא אתי צד עבדות דידיה ומפיק צד חירות דידיה? אלא אר"נ אף לעצמו אינו מוציא תניא נמי הכי מי שחציו עבד וחציו בן חורין אף לעצמו אינו מוציא/תני אהבה בריה דר' זירא כל הברכות בולן אע"פ שיצא מוציא חוץ מברכת הלחם המוציא לחם מן הארץ וברכת היין בורא פרי הגפן שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא: תני שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא בעי *רבא

דתנן כהנים ולוים מקדישים לעולם וגואלים לעולם · פירש בקונטרס שזו היא ג' ר"י הלוי ואחר רבותיו גורסין מוכרין לעולם וגואלין לעולם ושתיהן משניות הן במסכת ערכין (דף ט: ולף נג:) וכין מקדישין וכין מוכרין תרוייהו משנה יתירה ניהו אלא לאיידי דתנא פחות משתי שנים אבל לויים גואלין מיד וגואלים לעולם ומקדים הייטו לפי שנאמר במקדים שדה אחוזה לא יגאל עוד אלא יוצאה להכהנים ביובל והלויים גואלין לעולם ועתה ג' רבינו יצחק הלוי ניחא שאין היובל מפקיע מיד המקדים אם הוא לוי כמו בישראל אבל מכירה וגאולה שגואל מיד א"ל בבתי ערי חומה שאין נחלותיה לסוף שנה מה ענין זה למלות דיובל אע"ג דאין זה טהא אלא בזמן שהיובל טהג מ"מ לא משמע הכי ליסמא דליתנהו במלות דיובל ועוד שמשנה ראשונה הוא ליה לאיתויי דהיא דמקדישין לעולם שהיא בפרק אין מקדישין (שם דף מ:) ולא הוא דמוכרין לעולם דמתניתין היא בפרק בתרא דערכין (דף נג:):

קא משמע לן נהי דליתנהו בהשמטת קרקע בהשמטת כספים ושלוח עבדים מיהא איתנהו · כך כתוב ברוב ספרים ובקונטרס גרס קא משמע לן ומו לא ולא גרס נהי דליתנהו בהשמטת דודאי איתנהו בין שלקחו הם מישראל מחזירין אלא בפקי מכלל המלות בין שלקח ישראל מהן מן האלפים אמה שנתנו להם חוץ לעריהם יוצא ביובל ואפילו בתי ערי חומה שאין חוזרין לישראל ביובל חוזרין להם שנאמר ואשר יגאל מן הלוים כן הקשה בקונטרס ואין זו קושיא גמורה שהרי יש לפרש בהשמטת קרקע קרי מקדים שדה אחוזה ולא גאלה ומכרה גזבר שאין יובל מפקיעה מיד מקדים אם הוא לוי כדרך שמפקיעה אם הוא ישראל שיוצאה להכהנים ביובל ונהי דליתנהו בהשמטת קרקע דקאמר הייטו בכל דין השמטת קרקע אבל זה ודאי קשיא דהוה ליה למימר בהשמטת קרקע דמכירה מיהא איתנהו כגון מכרו להם שדה לו מכרו הם לאחרים כי היכי דתשיב בהשמטת כספים ושלוח עבדים ועוד מה ענין השמטת כספים אצל יובל הא בהדיא תנא בספרי בפרשת ראה דשביעית משמטת כספים ואין יובל משמט כספים דממעטא ליה מזה דבר השמיטה שמוט שמיטה משמט כספים ולא יובל וזה דוחק לומר דנקטיה לרבי דלרבי תליה השמטת כספים ביובל כדאמר בהשלה (ניסין דף לו: ושם) דבזמן שהיובל טהג השמטת כספים טהגת:

ברכה

ברכה

ברכה

ירושלמי בברכות פרק מי שמתו מושל לפניו תני כל מצות שאדם פטור אדם מוציא את הרבים י"ח חוץ מברכת המזון והתנינן כל שאינו מחייב בדבר אינו מוציא הרבים ידי חובתו הא מחייב אע"פ שיצא מוציא

עין משפט נר מצוה

מרח א מיי' פ"ב מהל' שופר הלכה ה טור ש"ע א"ח סי' תקפט סעיף ט :

סמג ב מיי' שם וטור ש"ע שם סעיף ח :

נ נ ד מיי' שם סל' ב וטוש"ע שם סעיף ח כ:

נא ה מיי' שם סל' ח :

נב ו ז מיי' שם סל' כ ו טור ש"ע שם סעיף ד :

נג ח מיי' פ"ד מהלכות ערכין הלכה כח :

נד ט מיי' פ"ב מהלכות שופר הלכה ג טור וש"ע א"ח סי' תקפט סעיף ה :

נה י מיי' פ"א מהלכות בכורות הלכה י טור א"ח סי' תרכב :

נו כ מיי' שם טוש"ע א"ח סי' קסז סעיף יט וסי' ריג סעיף כ וסימן רעג סעיף ד [רב אלפס כאן ובפ' ע"ס דף קס] :

רבינו חננאל

מצות לא בעו כונה לעבור בבתכוין להוסיף על מה שכתוב בזמנן לא בעי כונה אמר רבי זירא לשמעיה איכוין ותקע לי אלמא קסבר משמיע בעי כונה והתנן היה עובר אחורי בית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה כו' ודחי' הכא בש"צ עסקינן דדעתיה להשמיע לכ"ע. ת"ש נתכוין שומע ולא נתכוין משמיע כו' ופשוטה היא ואסיקנא כתנאי דתניא התוקע תוקע לפי דרכו ושומע שומע לעצמו ויצא א"ר יוסי בר"א בש"צ אבל ביחיד לא יצא עד שיתכוון שומע ומשמיע לו: מתניתין זה הכלל כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים י"ח. ת"ר הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים לוים וישראלים גרים ועבדים משוחררים טומטום ואנדרוגינוס ומי שחציו עבד וחציו בן חורין טומטום אינו מוציא טומטום כמותו שמא נקיבה היא ואותו הטומטום זכר אנדרוגינוס מוציא מינו מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא מינו ולא שאינו מינו. אמר מר כהנים לוים וישראלים חייבים פשיטא ואסיקנא כהנים איצטריכא ליה סד"א הואיל ותנן שזה היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות מאן דאיתיה במצוה דיובל איתיה במצוה דראש השנה. והני כהנים הואיל וליתנהו במצוה דיובל דתנן כהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין לעולם אימא במצוה דר"ה לא מיחייבי קמ"ל נהי דליתנהו בהשמטת קרקע בהשמטת כספים ושילוח עבדים מיהא איתנהו. מי שחציו עבד וחציו בן חורין. אמר רב נחמן אף לעצמו אינו מוציא. תניא נמי הכי כו'. תני אהבה בריה דר' זירא כל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא חוץ מברכת הלחם המוציא לחם מן הארץ וברכת היין בורא פרי הגפן שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא

מבנה (מדקה) קטיות תשובות

נוסח/מבנה

נוסח/מבנה

נוסח

נוסח

מבנה (מדקה) קטיות תשובות

נוסח/מבנה

נוסח/מבנה

נוסח

[לעיל כו: כח: תוספתא פ"ב]

הגהות מהר"צ רנשבורג

א) גמ' וקתני לא יצא וכו' ר"ל לא יצא אם לא כוון לבו להשמיע לעצמו ולא אם אכל אם כוון לעצמו יצא אף אם אלא נתכוון להשמיע וקשה לר"י. והגאון מהר"ל מווילנא ז"ל פי' מדקתני לא יצא לגאון יחיד ולא קתני לגאון רבים לא יצאו ש"מ דבק המשמיע לא יצא אכל השומע יצא אף דלא נתכוון לו המשמיע והיא היא אלא אדרבי סגאון פשוטים קצת יותר וסכן ודו"ק :

[ברכות כו:]

[ערכין נ: תוספתא פ"ב]

ערכין נ: פ"ב

[לעיל כו:]

ערכין נ:

[נ"ל סרי"ף והלה"ם הרבא]

* מאקיה ונתכוין שומע ולא נתכוין משמיע לא יצא אף לא יצא אבל השומע יצא אף לא יצא בתכוין המשמיע ולא נתכוין השומע וקשה לר"ל

* סוגיית כאן ולקמן בגי. לפקל על הקריאה ונשמע על הבל. בתוספ' מוצא המקור דכהנים לתנינו מחבור ביובל

* סוגיית כאן ולקמן בגי. לפקל על הקריאה ונשמע על הבל. בתוספ' מוצא המקור דכהנים לתנינו מחבור ביובל